

Udførlige Forsøg med afflagen Vintersæds Nedpløining.

Aar 1819, Mandagen d. 2 August, opsteg efter en
 yderst lummervarm Dag en stærk Torden af Syd:
 Sydost. Kl. imellem 7 og 8 om Aftenen begyndte
 Uveiret her og ledsagedes af stærkt Hagelslag, samt
 Iisstykker, af hvilke endnu Morgenen efter nogle,
 flere Lod vægtige, fandtes Norden for Eaden. Paa
 den vestre Mark, hvor Hagelslaget var stærkest, var
 Jntet høstet, men man skulde ifærd med Rugen der
 næste Dag. Bygget var ogsaa høstefærdigt. Af
 begge Kornsorter mistede jeg, i det Kvarteer, Iis
 og Hagelslaget varede, over 300 Edr. Paa et
 Stykke Land heraf, omtrent 9 Edr. geometrisk
 Maal, var saaet 6 Edr. Rug til sidste Kjerb og
 Græsfrøe paasaaet. Formedelt mit veylende Sæd:
 skifte, som ikke burde forstyrres, kunde jeg ikke ned:
 pløie og afbenytte den afflagne Vintersæd andre
 Stæder end her, hvor det da ogsaa laae saare tykt
 paa Jorden, saa at vi regnede i det mindste Uds:
 sæden 5 Gange. Det høstedes 3 August og gav
 80 Traver 7 Kjerve. 60 Nege beregnede til 1
 Trave indkjortes den 5 August, og jeg tør ei regne
 det i Straaet tilbageblevne til høiere, end 1 Fold
 efter Udsæden.

Den 9 August og følgende Dage satte jeg en
 ovet Karl med Exstirpatoren til paa bedste Maade

at skjule Sæden. Den 12te og 13de var alt afharvet. Det kom nu alt for tykt op. Jeg finder i mine Optegnelser herved, at det fra 11te til 16de Octbr. i tørt Veir blev afgræsset af 60 Røer i Løire. Siden kom Faarene derpaa. Det blev høstet 22 August 1820, indfjort 1 Septr., og gav 93 Trv. 17 Kjerve, som hensattes til Heste-Foder, da der var en frygtelig Hoben Græs deri. Straaene vare korte, og Bipperne ligesaa, Kjerneerne smaae. Men Hestene levede vel derved.

I Aaret 1835, den 7de, 8de og 9de August, indtraf de uheldige Storme, hvilke især paa Jylland's Vestkyst, fra Liimfjorden til Hjerting, — (i Vensyssel var Stormen langt fra ikke saa hastig; men paa Morsøe, i Lhve og de vestligste 10 Mile paa begge Sider af Liimfjorden, var den frygtelig) — anrettede et Tab, som Ugerdyrkerne der i Forbindelse med det senere, i 1837, endnu i mange Aar ikke ville forvinde. Rugen var saa omtrent høstefærdig. Mine Folk begyndte just om Fredagen, men maatte gaae hjem, da Storm og Regn forhindrede en ordentlig Optagen. De, som ikke havde Provsties Rug, vare 8 til 12 Dage senere paaferde. I de frugtbare Egne af Vestkanten leed Bygget, som var næsten modent, ogsaa betydeligt. Mange Steder affloges fra $\frac{6}{8}$ til $\frac{7}{8}$. Det mindre modne slap med omtrent $\frac{3}{8}$ til $\frac{5}{8}$. Den Havre, som kun maatte lede 14 Dage i sin Modenhed, sloges af ligesom Bygget, dog blev Havren kun kjerneflaet, imedens

meget af Bygget var nakkeslaet (afslaaet). Den Havre, som var sildigere paafærde, beholdt vel de fleste Kjerner, men de trivedes ikke længere. Boghveden havde faaet sin Rest og blomstrede ikke mere. Af Vinterhveden kan man regne de $\frac{3}{4}$ Dele affaldne. Man jamrede og ynkede sig, vistnok med Føie. I mangt et gammelt, ærligt Ansigt saae jeg en Laare nedtrille, i Diet perlede endnu længe efter en Beesmod's Draabe, og fra Hjertet opsteeg mangt et Rummers Suk, naar man samtalede om hiin uhykelige Begivenhed. Under saadanne Omstændigheder er Landlivet ikke behageligt, og Landmandens Lod ikke misundelsesværdig. Den er det ingensinde saa meget som Digterne og Kjøbstæd-Folk sædvanlig antage, thi endogsaa i de Egne, hvor Natteergale slaae, Skovene dufte, og Ugeren bugner under sin Fylde, ogsaa der maa Landmanden, fremfor Nogen, opfylde Herrens Ord: "I Dit Ansigts Sved skal Du æde dit Brød," — men vist nok er dette end mere Tilfældet i de af Naturen slet udstyrede Egne.

Dog, Skaden var nu engang skeet. Mange ventede Hjælp af Regjeringen, og levede i dette Haab. Mange ventede at i de Amter, hvor der var betydeligt Overskud i Repartitions-Fonden, dette vilde være blevet anvendt, for at komme Eognene til Hjælp i et passende Forhold. Saavidt mig bekjendt, stræbte dog de Fleste ved klog Sparommelighed med det Tilbageblevne, ved at indkjøbe tidlig fra Ostkanten og Derne, ved Brugen af Kartos

fler o. s. v. at forebygge Hungerknøden. Til de Hjælpemidler, man benyttede, hørte ogsaa dette, at anvende en Deel af den affaldne Vintersæd til Medpløining. I de Egne, hvor Rug ikke tages 2 Gange i Sædomlobet (Rotationen), lod dette sig nu vanskeligere iværksætte, endstjøndt jeg dog veed Exempler herpaa. Men næsten i alle Hede:Egnene paa Vestkanten, og hvor der vare Sandmarker, blev det almindeligen benyttet. Fremgangs:Maas den var forskjellig og Udfaldet ligesaa. Jeg vil til Rundskab for Eftertiden bekendtgjøre det, som jeg med Visshed veed herom:

1) Nogle anvendte som et Besparelses:Middel, at besaae deres Jorder tyndere end ellers; men dette havde et slet Udfald, og kunde forudsees; thi Stormen afflog snarest de trinde og bedste Kjerner. Kun de smaae og mindre gode bleve sædvanlig skaar nede. Nogle af disse vantrevne Kjerner spirede ikke, og de, som spirede, havde hverken klækkelig Næring til den unge Plante, eller overførte i samme noget fortrinligt Sæd:Stof. Det Modsatte burde snarere været anvendt: at saae tykkere. Men langt bedre end nogen af Delene havde det været, at kjøbe Saae:Sæd fra mere begunstigede Egne. Var end Sæde:Kornet dyrt, Pengene vanskelige at erholde og Transporten ofte besværlig, saa viste dog Udfaldet, at de, som fik god fremmed Sæd:Rug, i Aaret 1836 avlede fortrinlig godt.

2) Nogle pløiede, som sædvanligt her i Hede:

Egnene, en Saar-Fure*) af 4 til 5 Tommers Tykkelse, og 7 til 8 Tommers Brede. Da nu Furerne ikke bleve fladkastede, men satte paa Kant, saa blev der et Mellemrum, hvori ingen Jord kom, undtagen det, som stærk Harvning og Trækdyrenes Traad bevirkede. Rugen fandt saaledes her intet godt forberedt Leie, og Spirerne kunde ikke heller arbejde sig op igjennem den tykke Bedækning. Nu var altsaa kun tilbage til Fremvæxt de Kjerner, som just laae imellem Ploie-Strimlerne. Men hvor Jorden ei blev harvet meget stærkt, var ogsaa der Uabninger og tykke Fure-Kanter. Spirede endog Rugen, saa maatte dens Væxt ophøre, naar Rødderne naaede det tomme Rum, og virkelig fandtes dette, ved de Undersøgelser, som baade jeg og mange Flere anstillede

---

*) Jeg veed nok, at i Nogle's Skrift-Sprog kalbes den Jord, som er løsnet af Ploven "Ploie-Strimlen," og det aabne Rum, hvoraf den er taget "Furen;" men i det Hele taget sig og skrive de fleste Landmænd "Furen," ogsaa naar derved forstaaes Ploie-Strimlen. Man siger saaledes: "Den Plov lægger en smuk Fure" — "Furerne ligge ikke ordentligen" — "Furerne ere tagne for brede;" men næsten aldrig: "Ploie-Strimlen er for bred, Ploie-Strimlen ligger uordentlig o. s. v. For vore tydske Naaboer er Ordet: "Fure" ogsaa fælleds, saavel for den aabne Fure (sulcus), som den omvendte (lira). I Molbech's Lexicon findes det udelukkende om den aabne Fure. Jeg seer heller intet til Hinder for at Ordet kan have 2 Betydninger, ligesom saa mange andre Ord, saavel i det danske, som i fremmede Sprog.

at være Uarsagen til den store Mængde visnede Planter, der foresandedes.

3) Nogle pløiede Jorden ganske tyndt, 2 til 3 Sommer; vendte derpaa strax igjen denne Jure og pløiede 1 til 2 Sommer dybere. Alle de, som behandlede deres Jord saaledes, havde i Forhold til dennes Kræfter, god Rug Aaret efter, saavidt mig bekjendt. Længere end 3 til 4 Dage maatte der ikke være imellem Pløiningerne; thi Rugen ynder ikke at forstyrres i sit Leie, efter at den er spiret.

Den gjentagne Pløining var ogsaa en vakker Forberedelse, og bidrog til at skjorne de Jorder, som trængte dertil.

4) Endelig pløiede Nogle deres Jorder 2, 3 til 3½ Tomme dybt og harvede dem stærkt. Ogsaa dette lykkedes tildeels meget godt. Blandt disse var jeg. Mit veylende Sædstifte tillod mig ikke at anvende dette uden paa et Stykke Jord, som indeholdt 14 Edr. Land, og hvorpaa der 1836 var den forholdsvis stærkeste Rug-Ufgrøde, jeg har seet. Jorden var merglet og gjødsket tillige, kun 2 Ugre havde, i Stedet for Mergel, faaet god seed Leer, som i 3 Qvarteers Tykkelse findes i nogle Grave her, næst ovenpaa Mergelen. Paa disse 2 Ugre stod der stærk Rug; men da den kun stod op, vare næsten alle Kjerner afblæst. Paa de øvrige var kun omtrent den halve Deel afblæst, thi det havde allerede i Pintsedagene begyndt at lægge sig. Folgen var:

at Straaene fik et Buk ved det første Kruæ, saa at de lagde sig op til hinanden*) og Veiet tiltog endmere, da Yppigheden vedblev og Lyngden i Toppen blev større ved de lange Bippers og tykke Kjerrens Fremvæxt. Saaledes blev her kun omtrent den halve Deel afflaaet. Paa disse 14 Edr. Land avledes 1835: 242 Traver 12 Kjerve stort Bind, 60 Nege til Traven**). Kun enkelte Steder, hvor

*) Man har her i Egnen et Ord, som jeg troer ikke i Sprogbrugen benyttes meget vidt: lonner; saaledes siger man: Sæden lonner sig op til hinanden, naar den just ikke ligger i Veie, men heller ikke staaer op; og saaledes laae det omtalte Stykke. Man siger ogsaa: at lonne Kaalene før Winter, det er, at give dem en skraa Stilling, paa det at Regn, Slud og Sneee desbedre kan løbe af, og saaledes ikke bevirke Forraadnelse. Denne Lonning skeer i det man strax før Winterens Komme giver hver enkelt Grøn-Kaalstok et lidet Ryk opad, uden at rive den af Jorden, og derefter halder den imod Vest eller Nordvest, hvorfra den svageste Optøening formodes at komme. "D" udtales heri som "o," ikke som "aa." [Maaskee forvansket Udtale af "laner"? Udgiveren].

**) Det vil forekomme Mange at være en rigelig stor Afgrøde paa sandmulde Jord, at høste 242 Traver 12 Kjerve Rug paa 14 Edr. Land, altsaa over 17 Traver paa hver Ed. Land. Dette var virkelig ogsaa paafaldende, og det i den Grad, at den tiltrak sig Omegnens Opmærksomhed, saa at endog Bønder lagde Veien forbi denne Rugmark, for at see den. Nu er det flere Aar siden dette passerede, og nu have tildeels Omstændighederne forandret sig saameget, at jeg ikke belyngter at anses for Bindmager, naar jeg anfører nogle nærmere

Sæden var aldeles i Leie, manglede der Sædeforn; dette blev noie efterseet og bemærket med Vinde, og ny Rug isaaet. Det Hele, som saaledes blev

Omstændigheder ved denne mærkelige Rug-Afgrøde. En Deel Aar i Forveien var jeg af en Slægtning fra Norge, som besøgte mig, bleven gjort opmærksom paa et Slags Rug, som dyrkedes der under Navn af 100 Folds Rug, og som skulde være ganske fortrinlig. Jeg loe ved mig selv ad denne meget lovende Benævnelse, og yttrede, at jeg vilde være særdeles veltilfreds ved at finde det som 20 Folds Rug. 2 Aar efter denne Samtale erholdt jeg 4 Skjepper, som, da Støv, Avner, Heire, Skrab, Klinte saa nogenlunde var kommen dertil, beløb 2½ Skp. taalelig reen Rug, der var af conisk Form, som vor gamle Sandmarks-Rug, og ligeledes bruun paa Skallen, dog smaat i Kjernen, som om det havde været efterkastet Rug. Af dette saaedes 2 Skpr. paa et affides Sted, hvilket gav en saare god Afgrøde, skjøndt Jorderne ikke vare af mine bedste. Aaret efter saaedes 1 Td. af det bedste, som avledes efter denne Sæd, men ligeledes ikke paa meget god Jord, og det fordi jeg maatte have denne Rug for sig selv, naar jeg ikke strax vilde udsætte mig for Ubartning. 1834 var jeg kommen saavidt, at jeg havde 7 Tdr. 7½ Skpr. fremkasted Rug. (I Nylund kaldes den bedste Sæd, den som driver længst bort fra Rasteren: den forreste, fremmerste, fremkaster). Disse 7 Tdr. 7½ Skpr. Rug, hvori dog endnu var at see en enkelt Heire-Klinter og Skrab-Kjerne, bleve saae i de her omtalte 14 Tdr. Land, og slet ikke mere. Naar jeg saeer tidlig, men ogsaa kun da, naar Jorderne ere vel tilberedte, og Sædefornet udmærket, saa har jeg mange Gange før saaget ligesaa tyndt. Rugen saaedes fra 8 til 12 Septbr., og udmærkede sig snart ved sine brede mør-

isaaet, beløb $4\frac{1}{2}$ Skpr. Sæden for 1835 høstedes d. 18 og 19 August, altsaa først 10 Dage efter Stormen; thi uagtet det var saaaet fra 8 til 12

tegrønne Flade og sit Hang til at buske. Jeg har ingen-
 finde, end ikke i Holsteen, seet bedre Rug for Winter.
 I den stille Uge 1835 var jeg fraværende og kom hjem
 2den Paaske-Dag. Der var imidlertid kommen en Efter-
 vinter, Rugen havde begyndt at vegetere, men der faldt
 Sneen før Jorden var frossen. Jeg tænkte paa min
 frodige Rug, og da jeg saae til den henved Aftenstid,
 blev jeg vaer mange Harer, som levede godt ved at skrabe
 til den. Sneen laae vel 5 til 6 Tommer høi. Mange
 Steder, hvor Harerne havde skrabt og afsidt Ruggræsset,
 var Frostens faiden i, og det saae guult og sygeligt ud.
 Jeg gav Ordre til at skyde nogle Harer, hvilket let kunde
 skee paa Udgang, da der var Diger paa nordre og østre
 Sider, hvor Heberne vare, fra hvilke Harerne truede til
 Rugen. Der blev paa dette Stykke i 3 Aftener skudt 7.
 Eftervinteren svandt, og Rugen tiltog i Fylde. Ved
 Pintse-Tiden faldt nogle Gange frugtbar Regn, og Rugen
 begyndte at lægge sig. Dog blev det ved en Baining i
 det første Aar; Straaene bleve stride og lange, som paa
 almindelig Provstie-Rug, men ei saa lange som paa St.
 Hans-Rugen. Mange, og deriblandt mange kyndige
 Landmænd, saae denne Afgrøde og forbausedes derover.
 Især overgik den i Tæthed og Frugtbarhed alt, hvad jeg
 havde seet. Stormene kom! og jeg mistede i det Hele
 taget af dette Stykke over den halve Deel af Kjernen.
 Fra Udsiderne var endog hele Buske af Straae med Rod
 oprykkede og fandtes langt ude i Heden Osten for. Paa
 9de Dag efter Stormens Ophør begyndte Høsten. 14
 Eder. Land høstes her sædvanlig af 10 Høstere, naar
 Kornet er jævnt staaende og Opbinderne kunne følge.

Septbr. 1834, var det dog paa Stormens Tid noget blødt i Kjernen. Havde det efter Stormen faldet ind med Regnveir, og man vilde have benyttet

Da jeg imidlertid vilde have Noget af det tilbageblevne bedste Løst for enkelte Heire og Klinte, som endnu vare deri, og uagtet Løsningen (Ussankningen) stætte for hvert Par Folk ved en Hjælper, som gik foran og ræklede ind i det uhoftede Skaar, og altsaa ikke synderlig forsinkede Høstningen, satte jeg 12 Høstere og ligesaa mange Opbindere derpaa; men de fik nok at bestille til 2den Dags Eftermiddag Kl. 3. De egentlige Leiesteder vare dog ikke mange, og udgjorde vist ikke meget over 1 Td. Land. Her har man den Skik, at Rug, som er græsfrø, strax sættes i Rader, eller sættes sammen. Men ved den Mængde, her var paa Jorden, saae jeg nok, at dette vilde tøve for meget, og undlob det altsaa. Da vi havde høstet Noget, saae jeg tillige, at det vilde være unyttigt, saasom der vilde være blevet i det mindste 4 Rader paa hver Ager. Jeg lod det saaledes ligge i Skaaret og besluttede at føre det hjem saasnart muligt, især da det saae ud til stadigt Veir. Det høstedes 18 og 19 August, og hjemførtes 20 og 21 s. M. Et Gulv i min Lade pleier at tage mellem 60 og 70 Traver Provstie-Rug. Dette fyldte $6\frac{1}{2}$ Gulv. Det, som udtærskedes ved Prøve-Tærskningen, gav $4\frac{3}{8}$ Skpr. pr. Traven, og dette var hverken af Leiekornet eller af det opretstaaende; men det, som vi ansaae for at have tabt saavel det Halve. Bor daværende Amtmand de Neergaard, nu Amtmand i Præstøe Amt, bereiste just Amtet i de samme Dage, for at forvisse sig om, hvormegen Skade Uveiret havde anrettet. Han kom til mig ude paa Marken, just som vi vare beskæftigede med Hjemtjørvelen, og han undrede sig over at Sæden saaledes

den her afflagne Sæd til Redpløining, da maatte Rugen have været høstet strax og bortført, for at det Affaldne ei skulde spiret, inden Jorden behand-

hjemførtes uden at være radsat; men indrømmebe den oeconomiske Rigtighed heraf, saa meget mere, som der ved Radsætningen og Udtagningen til Binding useilbarlig maatte tabes endnu mange af de store løstfiddende fuldmodne Kjerner. Røven pleier stundom, i det stærkeste af min Rug at opslaae Sommer=Holiger for Familien. Dette var ogsaa Tilfældet her; men mine Folk viste mig, at Rugen endog havde været stærk nok til at bære ham, da Excrementer endnu laae midt paa de Straae=Masser, som ikke laae i Leie. Det er her almindeligt: at regne Rugen for stærk, naar den kan bære Høste=Redskabet, Høelee, Skast eller Drag, samt Spjarer (et Slags lette Meie=Kroge); men man viste mig, at denne Rug kunde bære 2de Sæt lagte ovenpaa hinanden. Mine Folk skjønnebe med mig ikke rettere, end at Rugen, naar Stormen ei havde ødelagt saameget, maatte have givet 9 Skpr. i Traven. Den havde viselig snarere givet mere end mindre.

Man vil maaskee spørge: Hvorfor jeg ikke tidligere har bekendtgjort denne usædvanlige Frugtbarhed? Dertil svares: Der vare mange Vidner i Omegnen, som kunde tage Exempler heraf, og fortælle videre hvad de havde seet. Der synes ogsaa for Ikke=Dievidner at ligge noget Utroligt i denne rige Fylde, og jeg har altid undseet mig ved at fremføre Noget man maatte tvivle om.

Adskillige af mine Correspondenter har jeg dog i sin Tid meddeelt det, som her er sagt, og navnlig den Udgiveren af dette Tidsskrift, som ogsaa ombad mig at offentliggjøre dette sjeldne Udbytte.

At skrive en egentlig Afhandling herom, syntes mig

ledes. Nu blev det derimod godt vedholdende Tærbeir og Rugen blev nedpløiet og afharvet fra 24 til 31 August, begge inclusive. Det kom meget tykt op,

dog endnu vel pralende. Jeg valgte desaaarsag Anmærknings, som jeg troer, mere bestedne Form; uagtet jeg selv ingen Ekster er af lange Anmærkninger, men ved disse sædvanlig mindes Hintmar von Reppows „Noten ohne Text.“

Uf dette Slags Rug har jeg senere aarlig saaet endeel, men Frugtbarheden har ikke været saa paafaldende; hvilket vist nok kan have sine gode Grunde, blandt hvilke jeg vil nævne disse. Aarene 1836 og 1837 vare ikke saa gunstige for Rugens Fremvæxt som Aaret 1835. De Jorder, hvori denne Rug her fik Plads, hine Aar, vare heller ikke saa gode; og dog var Afgrøden paa 1 Mars Gjøde 1837 udmærket god; men blæste ogsaa af for en Deel i August-Stormen. Der dyrkedes nu ogsaa andre Sorter Rug paa flere Steder, som grændsede til de Marker, der vare besaaede med 100 Folds Rugen, og i Dræ-Tiben kan da en Udartning let finde Sted. Ja selv i Loden kan, uagtet al anvendt Omhue, saare let ikke saa faa andre Rug-Kjerner være komne imellem. Jeg troer dog i afvigte Efteraar 1837 at have saaet noget af dette Slags, saa temmeligt reent; dette er i Jord, som var bestemt til Rapsæd, og denne Rug tegner overmaade godt. Iøvrigt har dette Slags Rug den samme Egenkab, som den gamle danske; den staaer nemlig en Krølle paa Bladene før Vinteren, og Bladene ere mørkegrønne, men Rug-Græsset løfter sig dog om Efteraaret meget høiere end den danske Rugs. Jeg har før nævnt, at Kjernerne ere brune, buttede, af conist Form, og saaledes ogsaa heri lignende dansk Rug.

Her i Eggen holder Provstie-Rugens Græs sig mere opreist, staaer ingen Krølle og er meget lysgrønt.

men tykket paa 2de af de merslede Aagre, som til en Prøve kun vare pløiede med 2½ Tommer dybe Furer. De øvrige Aagre pløiedes 3½ Tomme i Dybde. — Uagtet jeg før havde ladet Qvæg og Faar afgræsse saadan Rug, undlod jeg dog dette, da jeg deels ikke manglede Græs, deels saae at Planterne med deres brede Blade tydede paa en temmelig Kraft: Syld, deels fandt at Jorden sidst i Octbr., da Afgræsningen skulde skeet, var for løs og stjør. Stykket blev høstet 10 Aug. 1836, og gav 181 Traver 7 Kjerne, indkjørt 14 og 15 August. 47 Traver heraf, som mindre hammelt og mere græsrigt end det Øvrige, hensattes til Hestene. Jeg var ved denne indskudte Rugjerv kommen ud af mit Sæd:Skifte; thi Jorden skulde have baaret: 1836 Boghvede, 1837 Rug, 1838 gjødslede Kartofler. o. s. v. Hvad var nu her at gjøre? At tage Rug igjen 1837, var 3 Rugjerne i Træk, og dette havde jeg endnu aldrig dristet mig til; skjøndt i de første

---

Øvnevænte 100 Folds Rug har imidlertid og sin Mislighed, nemlig at Kjernerne endnu ere mere tilbøielige til at falde af end Provstie=Rugens, og altsaa meget mere end dansk Rugs. Jeg har ikke afhændet synderligt af denne Sort, thi Sæderug=Priserne have ikke været høiere end man kunde formode Lande=Priserne vilde blive henimod Foraaret, saa at der ingen Fordeel har været ved at tørste saa tidligt.

Tøvrigt slutter jeg denne lange Anmærkning med et mig meget kjær Valgsprog: *Inisi utile quod facimus stulta est gloria!*

Nar, jeg kom her til Egnen, brugte baade mange Gaardmænd og mine egne Huusmænd denne Dristelse maade. Imidlertid forekom Rugstubbene 1836 mig dog temmelig græsfræ, da Rugen var stærk tilgroet. Jeg bestemte mig da til i al Fald strax at fælde Stubbene og derefter bedømme, om det var sandsynligt, at de igjen kunde give Rug uden at Qvækgræsset (*triticum repens*) og Senegræsset (*holcus mollis*) skulde tage Overhaand. Jeg fandt, paa ganske faa Stykker nær, at Jorderne ikke vare besængte med disse skadelige Rodder, og bestemte mig da til, om Veiret vilde favorisere, at saae Rug ved Michaelis Tid. Veiret begunstigede; Jorden pleiedes igjen, var stjør; der isaaedes 12 Edr. 1 Etp. Rug, som var affaaet inden Septbr. Maanedes Udgang, og gav 123 Traver 3 Kjerve, som høstedes 22 August. Nu i Febr. ligger Jorden fældet til Kartofler, og robede under Fældningen ikke flere Ukruds Rodder, end ellers under Bexelbrnget. Dog vil jeg paa ingen Maade have dette opstillet som et følgebærdigt Exempel. Jeg fortæller kun det, som virkelig har tildraget sig, og som jeg langt fra ikke vil gjentage, naar Jorderne ere bundne med Qvæk Rodder og Senegræs, eller mangle Kraft. Desbaarsag tillod jeg mig heller ikke at anvende Redpløining af den tabte Rug, som Sædehorn, uden paa dette Stykke, uagtet jeg desto værre havde over 50 Edr. Land til, hvor der var afblæst 3 til 5 Gange mere end Cæden.

Endnu et Forsøg fra 1823. Dette Aar havde jeg Vinterhvede, i omtrent $1\frac{1}{2}$ Td. Land, saaet 9 Skpr. den 28 Septbr., høstet 1823 den 17 Septbr. 15 Traver 14 Kjerne. Da der indtraf Storme fort før Høstetiden, var vistnok den halve Deel afblæst. Der skulde i Regelen næste Aar have været Urter eller Bikker i Stykket; men for at benytte den megen afflagne Hvede, valgte jeg at tage Vinterfæd igjen, og saaede til den Ende efter en omtrentlig 4 Sommers Pløining den 21 Septbr. 4 $\frac{1}{2}$ Skp. Provstie-Rug. Dette og den nedpløiede Hvede høstedes 25 August 1823 og gav 16 Traver 6 Kjerne godt Blandkorn, som hensattes til Skjæres Foder for Hestene.

Stormene 1835 havde her i Vesterlandet endnu noget Særegent ved sig, som ligeledes i et landøeconomiskt Tidsskrift bør bekendtgjøres, for at Efterflægten kan sammenligne dermed.

De medførte nemlig en saltagtig Dunst. I Nærheden af Vesterhavet og ved den vestre Deel af Limfjorden var denne saa mærkelig, at Kreaturene, Heste og Kvæg, nogle Steder, f. Ex. i Egnen vesten for Lemvig, holdtes fra fuldkommen at tilfredsstille deres Tørst, hver Gang de vandedes, og det flere Dage i Træk, da man befrygtede, at de vilde have Skade af den umaadelige Mængde Vand, de nedsvælgede. Jeg boer i lige Linie over 6 Mile fra Havet, i den Linie, fra hvilken Stormene kom, nemlig Vest-Nordvest, men vi mærkede her

saare meget Salt; Dunstene, som medfulgte. Da ingen Regn paafulgte for længe efter Stormene, saa vedblev denne Saltagtighed at følge Straaet, men især Bipperne, af Rugen og Waarsæden, som bjergedes i Huse medens dette Tørveir vedvarede. Kreaturerne drak usædvanlig meget hele Vinteren mellem $\frac{3}{5}$, og trivedes saare godt, uagtet Foderet var stridt, og næsten ingen Kjerne blev givet, da man ingen havde at undvære. Endnu sidst i April Maaned 1836 kom jeg en Dag i min Lade, da mine Tærskere lagde Rug paa Loen. Hændelsesviis blodte jeg nogle af Bipperne med Tungen, og Saltsmagen var endnu meget tydelig. Alle 4 Tærskere bad jeg nu smage paa Bipperne, og de erkjendte med mig at denne Smag var uden for al Tvivl.

De, som havde bedst Haab om at avle rigeligt, og som havde behandlet deres Jorder bedst, lede de største Tab. Hvor Kjernerne vare smaae og sad inderlig, kunde de ikke saa let blæse eller slides af.

Skulde nogen af vore estertænkfomme Landmænd her paa Vestkanten have havt Leilighed til, i Anledning af Foranstaaende, at indsamle andre Erfaringer, eller ikke ganske lignende, end de her fremførte, saa vilde det vist være nyttigt, om saadant offentliggjordes i dette Tidsskrift.

S. N. Sjelstrup.